

Podróże w UE

Obywatele UE mają prawo do swobodnego przemieszczania się w obrębie jej terytorium. To znaczy, że każdy posiadający obywatelstwo UE może przebywać, pracować i mieszkać w innym kraju UE. Obywatelom UE przysługuje też prawo do tego, by swobodnie wjechać do UE, poruszać się po jej terytorium i z niej wyjechać, samolotem, pociągiem, autokarem lub statkiem. Jeżeli spełni się konkretne wymogi (paszport dla zwierząt), można podróżować ze zwierzętami domowymi i innymi zwierzętami.

Obywatele UE mogą podróżować bez kontroli na granicach w obszarze strefy Schengen, do której należy 26 krajów. Strefa Schengen powstała w 1985 r. i od tamtej pory stopniowo się powiększa. Obecnie obejmuje 22 kraje UE i 4 kraje nienależące do UE (Liechtenstein, Norwegię, Islandię i Szwajcarię). Strefa Schengen to gwarancja swobody przemieszczania się dla ponad 400 mln obywateli UE.

Kraje należące do strefy Schengen

- Austria, Belgia, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Islandia, Liechtenstein, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Holandia, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy

Kraje UE spoza strefy Schengen

- Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Irlandia, Rumunia

Z jednego kraju strefy Schengen do drugiego może bez kontroli pojechać swobodnie każda osoba, bez względu na obywatelstwo. Organy krajowe mogą jednak przeprowadzać kontrole policyjne na granicach i na obszarach przygranicznych.

Kraje należące do strefy Schengen zniosły granice wewnętrzne, ale równocześnie wzmocniły kontrole na wspólnej granicy zewnętrznej, zgodnie z przepisami dotyczącymi tej strefy i mającymi na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom mieszkającym w strefie Schengen lub podróżującym w jej obrębie.

W wyjątkowych sytuacjach kraj UE może odmówić wjazdu obywatelowi UE lub członkom rodziny z powodów dotyczących porządku publicznego, bezpieczeństwa lub zdrowia publicznego. W takiej sytuacji władze muszą udowodnić, że dana osoba stanowi autentyczne, rzeczywiste i wystarczająco poważne zagrożenie. Władze mają obowiązek wydać tę decyzję na piśmie. Dokument taki musi określać podstawy wydania decyzji oraz sposoby i termin odwołania się od niej.

Dokumenty podróży

Obywatele UE nie muszą okazywać dowodu osobistego ani paszportu, kiedy wjeżdżają z jednego kraju strefy Schengen do drugiego. Warto jednak mieć przy sobie paszport lub dowód osobisty, gdyż mogą bowiem zdarzyć się sytuacje, w których trzeba będzie potwierdzić swoją tożsamość (na przykład podczas zatrzymania przez policję lub przy wejściu na pokład samolotu). Kraje UE należące do strefy Schengen mogą przyjąć przepisy krajowe, które zobowiązywałyby obywateli przebywających na ich terytorium do posiadania przy sobie określonych dokumentów. Prawa jazdy czy karty bankowe nie są uznawane za ważny dokument podróży ani dowód tożsamości.

Zgodnie z przepisami strefy Schengen, w sytuacjach nadzwyczajnych, gdy stwierdzono istnienie zagrożenia dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, państwa członkowskie mogą wprowadzić tymczasowe kontrole graniczne.

Przewożenie towarów

Jeżeli podróż odbywa się w obrębie UE, można przewozić wyroby mięsne lub produkty mleczne, o ile są przeznaczone do spożycia własnego. Podobnie jest w przypadku roślin lub produktów roślinnych, takich jak cięte kwiaty, owoce lub warzywa, o ile pochodzą one z państw członkowskich UE i są wolne od szkodników lub chorób. W tym kontekście jako UE traktuje się 27 państw członkowskich oraz Andorę, Islandię, Liechtenstein, Norwegię, San Marino, Szwajcarię. Zasady te mają również zastosowanie w przypadku przewożenia mięsa, nabiału lub produktów roślinnych w bagażu bądź zamawiania ich przez Internet lub przesyłania pocztą.

Szczególne zasady obowiązują w przypadku przyjazdu z Wysp Owczych lub Grenlandii. Można mieć ze sobą niewielkie ilości produktów mięsnych lub mlecznych do spożycia własnego. W przypadku ryb i produktów rybnych nie ma ograniczeń ilościowych.

Jeżeli przyjeżdżamy do UE z kraju nienależącego do Unii, nie można przywieźć żadnych produktów mięsnych lub mlecznych. Można jednak przywieźć ograniczoną ilość owoców i warzyw, a także jaj, produktów jajecznych oraz miodu. Dopuszczalne są również ograniczone ilości ryb lub produktów rybnych.

Przy wjeździe do UE musisz się liczyć z ewentualnymi kontrolami urzędowymi. Jeżeli przewożymy produkty mięsne lub mleczne, które nie zostały zadeklarowane, zostaną one skonfiskowane i zniszczone; grozi również grzywna lub pociągnięcie do odpowiedzialności karnej. Można przewozić produkty pochodzenia zwierzęcego, o ile podróżujemy w obrębie UE. W większości krajów UE obowiązują jednak rygorystyczne przepisy w zakresie przewożenia zagrożonych gatunków zwierząt lub roślin bądź produktów z nich uzyskanych, a w niektórych przypadkach trzeba posiadać stosowne zezwolenie (np. można przewozić jedynie 125 g kawioru jesiota – na większą ilość wymagane jest zezwolenie).

Aby uzyskać informacje na temat konkretnego gatunku, należy zawsze zajrzeć do unijnej referencyjnej bazy danych dotyczącej handlu dzikimi zwierzętami i roślinami (<https://www.speciesplus.net/>).

Można również skontaktować się z organem CITES w kraju, aby dowiedzieć się, czy gatunek, z którym planujesz podróżować, wymaga posiadania zezwolenia (<https://cites.org/eng/parties/country-profiles/national-authorities>)

W przypadku przewozu alkoholi i wyrobów tytoniowych w UE osób prywatnych nie obowiązują żadne ograniczenia co do rodzaju produktów, jakie mogą zakupić i zabrać ze sobą w podróż w obrębie granic UE, pod warunkiem że zakupiony towar jest przeznaczony na użytek własny, a nie na sprzedaż. Podatki (VAT i akcyza) są wliczone w cenę produktu w kraju jego zakupu, co oznacza, że żadne dodatkowe opłaty nie są już należne w innym kraju UE.

Jednak w celu ustalenia, czy zakupione produkty są przeznaczone na użytek własny, organy celne w UE mogą sprawdzić kilka różnych rzeczy – na przykład czy ktoś prowadzi przedsiębiorstwo handlowe albo jest w nim zatrudniony, jak towar jest spakowany, jak jest przewożony, a także jaka ilość produktów jest przewożona.

Każdy kraj UE sam może określić, jakie maksymalne ilości wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych można do niego przywieźć. Te maksymalne ilości muszą wynosić co najmniej:

- 800 sztuk papierosów
- 400 sztuk cygaretek (cygara ważące nie więcej niż 3 g każde)

- 200 sztuk cygar
- 1 kg tytoniu
- 10 litrów wyrobów spirytusowych
- 20 litrów wina alkoholizowanego
- 90 litrów wina (w tym maksymalnie 60 litrów wina musującego)
- 110 litrów piwa.

Jeżeli organy celne przypuszczają, że dana osoba przewozi towar, który nie jest na własny użytek, lub że jest on przeznaczony na sprzedaż, może ona zostać poproszona o udowodnienie, że tak nie jest (przedstawiając dowód zakupu itp.). Jeżeli nie jest w stanie przedstawić wystarczających dowodów, organy celne mogą kazać zapłacić cło albo skonfiskować przewożony przez towar.

W związku z tym, że każdy kraj ustala własne limity, przed wyjazdem warto to sprawdzić.

Prawa pasażerów

Wyjeżdżając na wakacje, warto pamiętać o chroniących obywateli UE prawach pasażera. Przepisy UE zapewniają minimalny poziom ochrony pasażerów, niezależnie od rodzaju transportu: samolotem, pociągiem, autobusem, autokarem lub statkiem.

Unijne prawa pasażerów linii lotniczych mają zastosowanie w pewnych okolicznościach, np. jeśli lot odbywa się na terenie UE lub jeśli samolot wylatuje z UE na zewnątrz wspólnoty. Jeśli odmówiono przyjęcia na pokład, linie lotnicze powinny zapewnić bezpłatną pomoc, która może obejmować napoje, wyżywienie i zakwaterowanie. Linia lotnicza musi również zaoferować wybór między zwrotem kosztów a zmianą trasy. Ponadto pasażerom, którym odmówiono przyjęcia na pokład, przysługuje odszkodowanie w wysokości do 600 euro (wysokość odszkodowania uzależniona jest od odległości lotu).

Jeśli lot zostanie odwołany, pasażer ma prawo do pomocy, a także zwrotu kosztów, zmiany planu podróży lub do powrotu. W przypadku opóźnień zależy to od długości opóźnienia i odległości lotu.

Pasażerowie, których loty zostały odwołane z krótkim wyprzedzeniem lub którzy przybyli z opóźnieniem przekraczającym trzy godziny, do odszkodowania, ale z pewnymi ograniczeniami - nie dotyczy to firm oferujących alternatywne rozwiązanie lub wyjątkowych okoliczności, takich jak decyzje dotyczące zarządzania ruchem lotniczym, niestabilność polityczna, niekorzystne warunki pogodowe lub zagrożenia bezpieczeństwa.

Podczas podróży kolejną na terenie UE przysługują następujące prawa: jeśli pociąg zostanie odwołany lub opóźniony, przewoźnik musi poinformować o sytuacji w czasie rzeczywistym

oraz o prawach i obowiązkach. W zależności od okoliczności, może przysługiwać pomoc w postaci posiłków i napojów, zakwaterowania i odszkodowania.

W przypadku podróży autobusem, prawa pasażera dotyczą głównie regularnych, dalekobieżnych usług autobusowych i autokarowych, które rozpoczynają się lub kończą w kraju UE. Jeśli podróż zostanie odwołana lub wystąpią opóźnienia, mogą przysługiwać posiłki i zakwaterowanie.

Jeśli podróż odbywa się promem lub statkiem wycieczkowym (morskim lub rzeczny) zaczyna się lub kończy w porcie UE, obowiązują prawa UE. W przypadku odwołania lub opóźnienia, może przysługiwać wyżywienie i zakwaterowanie. Jeśli przyjazd będzie opóźniony o więcej niż godzinę, pasażer ma prawo do odszkodowania.

Wspólna waluta euro

W większości krajów UE obowiązuje wspólna waluta euro. Euro jest już w obiegu w 19 krajach Unii. Są to: Austria, Belgia, Cypr, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Słowacja, Słowenia i Włochy.

Banknotami i monetami euro można się posługiwać we wszystkich krajach UE, które przyjęły euro, w tym również na wielu terytoriach zamorskich tych krajów, takich jak Azory, Ceuta i Melilla, Gujana Francuska, Gwadelupa, Madera, Majotta, Martynika, Reunion, Saint Barthélemy, Saint Pierre i Miquelon oraz Wyspy Kanaryjskie.

W porozumieniu z UE euro jako waluty krajowej używają również Andora, Monako, San Marino i Watykan. Poza tym niektóre kraje i terytoria, takie jak Czarnogóra i Kosowo, w praktyce posługują się euro, jako swoją walutą.

Zwykle podróżując, nie lubimy przewozić ze sobą dużych sum w gotówce. Dlatego często za swoje codzienne wydatki podczas wyjazdu wolimy płacić kartą debetową lub kredytową. Jeśli płatności tego rodzaju dokonujemy w euro i na terenie UE, opłaty nie powinny być wyższe niż w przypadku elektronicznie przetwarzanych płatności krajowych na podobną kwotę w euro.

Roaming

1 lipca 2022 r., weszło w życie nowe ulepszone rozporządzenie w sprawie roamingu, na mocy którego: przedłużono do 2032 r. możliwość korzystania z telefonu za granicą tak jak w kraju – system, dzięki któremu podróżni w UE i EOG mogą dzwonić, wysyłać wiadomości tekstowe i korzystać z Internetu za granicą bez dodatkowych opłat. Unijne przedsiębiorstwa i obywatele odczuwają znaczne

pozytywne skutki nowych przepisów, gdyż korzystanie z roamingu stanie się dogodniejsze ze względu na taką samą jakość usług łączności ruchomej zagranicą jak w kraju. Dzięki nowym przepisom poprawi się dostęp do komunikacji alarmowej w całej UE, a informacje na temat usług, które mogą podlegać dodatkowym opłatom, będą musiały być podane w jasny sposób.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego

Wyjeżdżając do innego kraju europejskiego warto pamiętać o europejskiej karcie ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ). Jest to bezpłatna karta, która zapewnia dostęp do wszelkich niezbędnych z medycznego punktu widzenia usług państwowej opieki zdrowotnej podczas tymczasowego pobytu w dowolnym z 27 państw członkowskich UE, w Islandii, Liechtensteinie, Norwegii i Szwajcarii na takich samych warunkach i w takiej samej cenie (czyli w niektórych krajach bezpłatnie) jak osobom ubezpieczonym w danym kraju. Świadczenia te obejmują na przykład opiekę medyczną związaną z przewlekłą lub już rozpoznaną chorobą, a także z ciążą i porodem. Karty są wydawane przez krajowy zakład ubezpieczenia zdrowotnego.

Warto pamiętać, że europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego (EKUZ):

- nie jest alternatywą dla ubezpieczenia podróży (nie obejmuje ona prywatnych usług opieki zdrowotnej czy kosztów związanych z przelotem do kraju, zagubionym bagażem bądź kradzieżą);
- nie obejmuje też kosztów leczenia w sytuacji, gdy celem naszego wyjazdu za granicę jest poddanie się tam leczeniu;
- nie stanowi gwarancji darmowych usług medycznych. Ze względu na różnicę w systemach opieki zdrowotnej w różnych krajach, bezpłatne usługi medyczne w kraju pochodzenia mogą okazać się odpłatne w innym kraju.

W Polsce wniosek o EKUZ można złożyć:

- osobiście w oddziale NFZ, wysłać e-mailem lub pocztą tradycyjną
- przez elektroniczną skrzynkę podawczą (ePUAP)
- przez Internetowe Konto Pacjenta.

Numer alarmowy 112

112 to numer alarmowy, pod który można dzwonić bezpłatnie z telefonu stacjonarnego lub komórkowego na terenie całej Unii Europejskiej. Wybierając 112, rozmówca uzyskuje połączenie z odpowiednią służbą ratunkową (policją, strażą pożarną lub pogotowiem ratunkowym), a numer dostępny jest przez całą dobę.

BIULETYN 8/2022 sierpień 2022 r.

EUROPE DIRECT Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

Ogólnoeuropejski numer alarmowy 112 został wprowadzony do użycia w 1991 roku, aby w każdym państwie członkowskim istniał identyczny numer alarmowy. Numer 112 funkcjonuje obecnie we wszystkich państwach członkowskich UE równolegle z krajowymi numerami alarmowymi (np. w Polsce oprócz 112 mamy do dyspozycji aż 13 numerów alarmowych). Dania, Finlandia, Malta, Holandia, Portugalia, Rumunia oraz Szwecja postanowiły przyjąć numer 112 jako swój jedyny lub podstawowy krajowy numer alarmowy. Od grudnia 2008 roku numer alarmowy jest bezpłatny ze wszystkich sieci komórkowych i stacjonarnych na terenie całej Unii Europejskiej.

Źródło:

https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/index_pl.htm

https://european-union.europa.eu/live-work-study/travelling-eu_pl

<http://europe-direct.poznan.pl/wiadomosc,europejski-dzien-numeru-alarmowego-112-1.html>

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559&langId=pl>

<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/priorities/prawa-pasazerow/20170705STO79034/pamietaj-o-swoich-prawach-pasazera>

http://europe-direct.poznan.pl/wiadomosc,nowe-przepisy-dotyczace-roamingu-dla-podroznych-w-ue.html?fbclid=IwAR0AmmCCK4NuW_esKopDwqhE8zKNkVSHkhcIUJkyawBQMaRnCIb5ECROnaM

<https://pacjent.gov.pl/ekuz>

Przygotował:

EUROPE DIRECT Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu
al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań
tel. 61 8521670,
e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Współfinansowane przez
Unię Europejską